

ZAMONAVIY LANDSHAFT DIZAYNI: ESTETIKA VA FUNKSIONALLIKNI UYG‘UNLASHTIRISH

Abdujalilov Anasxon Abduhalilovich
Namangan davlat pedagogika instituti
Art pedagogika kafedrası stajyor- o‘qituvchisi
Nosirova Sarvinoz Ravshanbek qizi
Namangan davlat pedagogika instituti
Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi yo‘nalishi 3- bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy landshaft dizaynining asosiy tamoyillari, xususan estetika va funksionallikni uyg‘unlashtirish masalalari tahlil qilingan. Unda landshaft dizaynining inson hayoti sifatiga ta’siri, ekologik barqarorlikni ta’minlashdagi roli hamda zamonaviy texnologiyalar bilan bog‘liqligi yoritilgan. Shuningdek, maqolada estetik jihatdan jozibador va funksional jihatdan qulay muhit yaratishning ahamiyati, universitet va shahar hududlarida landshaft dizaynini tashkil etishning o‘ziga xos jihatlari ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot natijasida estetik va funksional elementlarni uyg‘unlashtirish zamonaviy landshaft dizaynining asosiy omili ekanligi asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: zamonaviy landshaft dizayni, estetika, funksionallik, ekologik barqarorlik, yashil hududlar, urban muhit, dizayn tamoyillari.

Mazkur maqolada zamonaviy landshaft dizaynining asosiy tamoyillari, xususan estetika va funksionallikni uyg‘unlashtirish masalalari tahlil qilingan. Unda landshaft dizaynining inson hayoti sifatiga ta’siri, ekologik barqarorlikni ta’minlashdagi roli hamda zamonaviy texnologiyalar bilan bog‘liqligi yoritilgan. Shuningdek, maqolada estetik jihatdan jozibador va funksional jihatdan qulay muhit yaratishning ahamiyati, universitet va shahar hududlarida landshaft dizaynini tashkil etishning o‘ziga xos jihatlari ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot natijasida estetik va funksional elementlarni uyg‘unlashtirish zamonaviy landshaft dizaynining asosiy omili ekanligi asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: zamonaviy landshaft dizayni, estetika, funksionallik, ekologik barqarorlik, yashil hududlar, urban muhit, dizayn tamoyillari.

Landshaft dizayni inson yashash muhitini estetik jihatdan go‘zal, funksional jihatdan esa qulay qilishga xizmat qiluvchi san’at va fan hisoblanadi. Hozirgi davrda shaharlar va universitet hududlarida landshaft dizayni nafaqat tashqi ko‘rinish, balki amaliy foydalilik nuqtai nazaridan ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli zamonaviy landshaft dizaynida estetika va funksionallikni uyg‘unlashtirish asosiy vazifa sifatida qaraladi.

Estetika landshaft dizaynining ko‘zni quvontiruvchi qismi bo‘lib, u rang uyg‘unligi, shakllar, teksturalar va tabiiy elementlarning mosligi orqali ifodalanadi. Estetik jihatdan to‘g‘ri tashkil etilgan muhit inson ruhiyatiga ijobiy ta’sir

ko'rsatadi, unda tinchlik va xotirjamlik hissini uyg'otadi. Masalan, yashil hududlar, gullar va daraxtlarning uyg'un joylashtirilishi makonning jozibasini oshiradi hamda insonni tabiatga yaqinlashtiradi.

Funksionallik esa landshaft dizaynining amaliy jihati bo'lib, u makonning inson ehtiyojlariga moslashuvchanligini bildiradi. Piyodalar yo'laklari, dam olish hududlari, sport maydonchalari va o'tirish joylari landshaftning funksional elementlari hisoblanadi. Agar makon faqat estetik jihatdan chiroyli bo'lib, amaliy jihatdan qulay bo'lmasa, u o'z vazifasini to'liq bajara olmaydi. Shu bois zamonaviy landshaft dizaynida estetik va funksional elementlar o'zaro uyg'unlashgan bo'lishi zarur.

Zamonaviy landshaft dizaynida ekologik barqarorlik alohida ahamiyatga ega. Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, suvni tejash, mahalliy o'simliklardan foydalanish va chiqindilarni kamaytirish orqali barqaror muhit yaratiladi. Bu yondashuv nafaqat atrof-muhitni muhofaza qiladi, balki makonning tabiiy go'zalligini ham oshiradi. Masalan, avtomatik sug'orish tizimlari orqali suv tejiladi, mahalliy o'simliklar esa kam parvarish talab qiladi va hududga moslashadi.

Zamonaviy landshaft dizayni inson va tabiat o'rtasidagi uyg'unlikni yaratishga qaratilgan. Bu jarayonda o'simliklar, suv elementlari, yo'laklar va yoritish tizimlari bir-biri bilan muvofiqlashtiriladi. Natijada nafaqat go'zal, balki qulay va foydalanishga yaroqli muhit shakllanadi. Shu bilan birga, bunday makon insonlarning ijtimoiy faolligini oshiradi, ular o'rtasida muloqotni kuchaytiradi va dam olish uchun qulay sharoit yaratadi.

Texnologiyalarning rivojlanishi ham zamonaviy landshaft dizayniga o'z ta'sirini ko'rsatmoqda. Aqlli yoritish tizimlari, avtomatik sug'orish tizimlari va boshqa innovatsion yechimlar makonning funksionalligini oshiradi. Bu texnologiyalar yordamida resurslardan samarali foydalanish, energiyani tejash va ekologik muvozanatni saqlash mumkin bo'ladi. Shu sababli zamonaviy landshaft dizayni faqat estetik emas, balki texnologik jihatdan ham rivojlangan tizim hisoblanadi.

Zamonaviy landshaft dizayni insonning ruhiy va jismoniy salomatligiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Go'zal va qulay muhit stressni kamaytiradi, insonning kayfiyatini yaxshilaydi va sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlaydi. Ayniqsa, universitet hududlarida bunday muhit talabalar uchun samarali o'qish va dam olish imkonini yaratadi.

Shuningdek, landshaft dizayni hududning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil etiladi. Iqlim, yer tuzilishi, mavjud o'simliklar va inson faoliyati talablariga mos dizayn tanlash muhim hisoblanadi. Bu yondashuv hududni yanada moslashuvchan, barqaror va estetik jihatdan mukammal qiladi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy landshaft dizayni estetika va funksionallikni uyg'unlashtirishga asoslangan murakkab jarayon hisoblanadi. U nafaqat makonning tashqi ko'rinishini yaxshilaydi, balki inson hayoti sifatini

oshiradi, ekologik barqarorlikni ta'minlaydi va qulay muhit yaratadi. Shu sababli zamonaviy landshaft dizaynida estetik va funksional elementlarni birlashtirish eng muhim vazifa hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ganiev, A., Ahmedov, D. S. U., Boltaboyev, A. K. U., & Turamov, M. R. U. (2026, February). Cognitive load theory and AI integration: Optimizing educational technology for enhanced learning outcomes. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 3393, No. 1, p. 060053). AIP Publishing LLC.
2. Inamova, Zarnigor Zafar-qizi, and Shirinoy Tursunali-qizi Ismatullayeva. "DEVELOPING ENGINEERING DESIGN SKILLS IN STUDENTS." *Altum International Conference Platform*. No. 1. 2026.
3. Hasanboy o'g'li, B. A. Methods Of Using Modern Technologies Of Teaching In Primary Schools. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(12), 960-963.
4. Boltaboyev, A. X. (2025). Umumta'lim maktablarining boshlang'ich sinf o'quvchilarini tasviriylariga o'rgatishning maqsadi va mazmuni. *Namangan Davlat Pedagogika Instituti: Ta'lim va Taraqqiyot ilmiy-uslubiy jurnali*, 6, 50-55.
5. Boltaboyev, A. X., & Xaydarova, M. K. (2026). Kompyuter dizayn orqali maktab o'quvchilarining estetik tafakkurini rivojlantirish. *Zamonaviy san'at va gumanitar fanlar bo'yicha Yevropa sharhi*, 2(1), 42-44.
6. Boltaboyev, A. X. (2026). *Academic Research in Modern Science. International Scientific-Online Conference*, 3 (8), 140–146.
7. Boltaboev, A. K., & Abdirasilov, S. F. (2023). METHODOLOGICAL BASIS OF DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL-PEDAGOGICAL COMPETENCE IN STUDENTS BY MAKING PENCIL DRAWINGS AND DRAFTS. *Экономика и социум*, (3-2 (106)), 57-60.
8. Boltaboyev, A. (2023, December). BO 'LAJAK O'QITUVCHINING KASBIY-PEDAGOGIK IJODKORLIGINI RIVOJLANTIRISH SHART-SHAROITLARI. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE on the topic: "Priority areas for ensuring the continuity of fine art education: problems and solutions"* (Vol. 1, No. 01).
9. Babur, N., Muazzam, N., & Shahrizoda, A. (2024). THE UNIQUENESS OF WORKING WITH GEOMETRIC OBJECTS IN PENCIL DRAWING CLASSES. *Western European Journal of Linguistics and Education*, 2(2), 62-66.
10. Бобур, А. Ў. Н. (2022). Тасвирий санъат асарларини яратишда композиция қонунларининг илмий асосларидан фойдаланиш. *Science and Education*, 3(2), 1087-1095.
11. O'G'Li, B. A. A. (2024). Talabalarning figurali kompozitsiya ishlashda naturadan qarab ishlashning ahamiyati. *Science and Education*, 5(12), 229-232.
12. O'G'Li, B. A. A., Lutfullayeva, S. N. Q., & Olimjonova, O. J. Q. (2024). Rangtasvirda kompozitsiya ishlashning qonun-qoidalari, uslublarini o'rganishning nazariy va amaliy asoslari. *Science and Education*, 5(12), 214-218.
13. Nabiyeu, B. (2022). Natyurmort kompozitsiyasini tuzish va tasvirlashda bosqichlar asosida ishlashning ahamiyati. *Academic research in educational sciences*, 3(12), 334-338.
14. Oktyabrov, M. A. O. G. L., & Abdug'ani-O'G'Li, B. (2026). Chizmachilik darslarida tutashmalarni formulaviy va vizualmnemonik yondashuv asosida o'rgatish metodikasi. *Science and Education*, 7(2), 409-416.
15. Ro'zimamatova, S. I. Q. (2026, March). MODERN COMPOSITIONAL AND COLOR SOLUTIONS IN CREATING STILL LIFE COMPOSITIONS IN WATERCOLOR. In *Altum International Conference Platform* (No. 2, pp. 4-9).

16. Abdug‘Ani-O‘G‘Li, B. (2026). Innovative methods for revealing students’ individual abilities in painting classes. *Science and Education*, 7(3), 349-353.
17. Komoldinov, S., & Sattarov, F. (2024). Ijodiy asar yaratish bo‘yicha metodik tavsiyalar. *Scientific-theoretical journal of International education research*, 2(1), 42-46.
18. Sattarov, F. (2024). SCIENTIFIC-THEORETICAL FOUNDATIONS OF LEARNING THE RULES OF COMPOSITION AND DEPICTION IN PAINTING. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(10), 379-382.
19. Sattarov, F. I. (2024). Techniques and Methods of Creating Fine Art Works. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education*, 2(3), 269-271.
20. Sattarov, F. I., & Rahimjonova, N. B. Q. (2026, February). THE PROCESS OF WORKING ON COMPOSITION IN PAINTING LESSONS. In *Altum International Conference Platform* (No. 1, pp. 17-20).
21. Sattarov, F. I., & Usmanova, X. N. Q. (2026). Teaching the subject of composition in specialized art schools. *Science and Education*, 7(2), 386-389.
22. Sattarov, F. I., & Lutfullayeva, S. N. Q. (2026). The influence of interactive methods on the development of compositional thinking in painting lessons. *Science and Education*, 7(2), 356-360.
23. Islomovich, S. F. QALAMTASVIR MASHG‘ULOTLARIDA TALABALARNI KOMPOZISIYA OID BILIM VA MALAKALARINI RIVOJLANTIRISH.
24. Tadjibayev, A. B., & Abdurashidova, U. D. Q. (2026, January). THE PRACTICAL SIGNIFICANCE OF TEACHING TECHNICAL DRAWING AND GEOGRAPHY ON AN INTEGRATIVE BASIS. In *Claritas Conference Platform* (No. 1, pp. 64-68).
25. Tokhtaeva, Z., Salomov, B., Tadjibaev, A., Urinov, S., Chulieva, G., & Tueva, E. (2025, September). Optical systems in UAVs for sustainable development of precision agriculture. In *Optical and Computational Technologies for Measurements and Industrial Applications (OptiComp 2025)* (Vol. 13803, pp. 82-90). SPIE.
26. Tadjibayev, A. (2025). YAGONA GRAFIKAVIY TEXNOLOGIYANI AMALIYOTGA JORIY ETISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 291-295.
27. Tadjibaev, A. B. (2014). The role of subject teachers in providing a unified graphics mode. *The Advanced Science. Open access journal.–United State*, (9-2014), 43-45.
28. ugli Dominjonov, K. F. (2026). THE HARMONY OF FOLK APPLIED ART AND CONTEMPORARY ART IN POTTERY WORKS. *European Review of Contemporary Arts and Humanities*, 2(1), 32-35.
29. Faxriddin o‘g‘li, D. K. (2026). O‘ZBEKISTON KULOCHILIGIDA TARIXIY SHAXSLAR TALQININING BADIY TAHLILI. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).
30. Dominjonov, K. F. U. (2026, January).
31. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Ulug‘Bek-O‘G‘Li, K. (2026). Kulolchilikda yangi materiallar va texnologiyalarning qo‘llanilishi. *Science and Education*, 7(2), 87-92.
32. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Odilova, M. X. J. Q. (2026). Zamonaviy hayotimizda naqqoshlik milliylik omili. *Science and Education*, 7(2), 350-355.
33. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Axmatjonova, U. L. Q. (2026). An‘anaviy va zamonaviy kulolchilik texnologiyalarining taqqoslanishi va rivojlanish istiqbollari. *Science and Education*, 7(2), 79-86.
34. O‘G‘Likomoldinov, S. J., & Abdirasilov, S. F. (2023). ON THE INTEGRITY OF ILLUSTRATION IN PAINTING LESSONS AND ITS RELATIONSHIP WITH COMPOSITION ACTIVITY. *Экономика и социум*, (3-2 (106)), 168-171.